

■ Έγκυκλιος ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου σωτηρίου ἔτους 2004

«Χριστῶ συνεσταύρωμαι»

Δι' ἓνα γνήσιον Ἐκκλησιαστικὸν ἦθος

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά·

Εὐχομαι ἐγκαρδίως, κατὰ τὴν νέαν περίοδον τοῦ σωτηρίου ἔτους 2004, μεγαλυτέραν πρόδοον εἰς τὸ γνήσιον ἐκκλησιαστικὸν φρόνημα καὶ ἦθος, δηλαδή βαθυτέραν συνειδητοποίησιν τῆς ιδιότητός μας ὡς Χριστιανῶν καὶ περισσοτέραν συνέπειαν μεταξὺ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ὀρθοπραξίας μας, μὲ τὴν ἐνίσχυσιν θεαίως καὶ καθοδήγησιν πάντων τῶν Ἁγίων, ἐξαιρέτως δὲ τῆς Παναχράντου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας.

α'. Δόγμα καὶ Ζωὴ

Επιθυμῶ καὶ ἐφέτος νὰ ἀναφερθῶ διὰ πολλοστήν φορὰν εἰς τὸ θέμα τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ ἦθους, ἐπειδὴ μὲ λύπην διαπιστώνω, ὅτι ἡ σημασία του διὰ τὴν σωτηρίαν μας εἴτε δὲν συνειδητοποιεῖται εἰς βάθος, εἴτε ὑποβαθμίζεται καὶ ἐπισκιαζεται ἀπὸ ἄλλας προτεραιότητας, τῆ συνεργεία τῶν πονηρῶν πνευμάτων.

Ἐν τούτοις, δὲν θὰ πρέπει νὰ λημονῆται ποτέ, ὅτι κακὸν καὶ ὀλέθριον δὲν εἶναι μόνον τὰ αἰρετικά καὶ «πονηρὰ δόγματα», ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμπαθὴς καὶ «πονηρὰ ζωὴ», ὅπως ἐπιμόνως μᾶς διαβεβαιώνουν οἱ Ἅγιοι τῆς Πίστεώς μας.

«**Καὶ λοιπόν**», λέγει ὁ Ὅσιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, «**ὄμοιον κακὸν εἶναι καὶ τὰ πονηρὰ δόγματα καὶ ἡ πονηρὰ ζωὴ καὶ ἀντιστρόφος [ὄμοιον κακὸν εἶναι] καὶ ἡ πονηρὰ ζωὴ καὶ τὰ πονηρὰ δόγματα**», διότι τὸ «ἓνα τοῦ ἄλλου εἶναι γεννητικόν, καὶ ὅποιος ἔχει τὸ ἓνα, καταντᾷ καὶ εἰς τὸ ἄλλο»¹.

Εἰς τὴν ἀμφίδρομον αὐτὴν σχέσιν **Δόγματος καὶ Ζωῆς**, θεωρῶ ἀναγκαῖον τώρα νὰ τονίσω μὲ ἔμφασιν τὴν κίνησιν **ἀπὸ τὴν Ζωὴν καὶ τὸ ἦθος πρὸς τὸ Δόγμα καὶ τὴν Ἀλήθειαν** ἀπὸ τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία εἶναι «**ἀκάθαρτος καὶ διεστραμμένη**» πρὸς τὰ «**πονηρὰ καὶ διεστραμμένα δόγματα**»¹.

Ἡ Ἱερὰ Παράδοσις εἶναι ἐπὶ τούτου πολλὴ σαφῆς καὶ κατηγορηματικῆ:

«**Υποβάθρα γὰρ πολλὰκις ἀσεβείας, ὁ διεφθαρμένος γίνεται βίος**»².

[«**Πολλὰς φορὰς, τὸ θεμέλιον καὶ ἡ βάσις τοῦ ἀσεβοῦς δόγματος εἶναι ἡ πονηρὰ καὶ διεφθαρμένη ζωὴ**»].

Ὅπως χαρακτηριστικὰ γράφει ὁ Ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος: ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀπώθησαν καὶ κατέπνιξαν τὴν «**ἀγαθὴν συνείδησιν**», δηλαδή τὴν ἐνάρετον πολιτείαν, «**περὶ τὴν πίστιν ἐνανάγησαν**»³ καὶ ἔσφαλαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὀρθοτόμησιν τοῦ λόγου τῆς Ἀληθείας.

β'. «Πράξεις» και «Θεωρία»

Εδῶ ὅμως ἀπαιτεῖται μία πολλή οὐσιαστική διευκρίνισις, διότι ἴσως νομισθῆ, ὅτι ἀπλῶς ἐπαναλαμβάνω γνωστὰ καὶ τετριμμένα πράγματα.

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες μᾶς διδάσκουν, ὅτι διὰ τὴν πῆσιν κανεῖς εἰς πλάνην, διὰ τὴν φθάσιν εἰς λανθασμένας ἀντιλήψεις περὶ Θεοῦ καὶ θεῶν Ἀληθειῶν καὶ ἐπομένως τὴν κινδυνεύει ἢ σωτηρία του, δὲν εἶναι ἀνάγκη τὴν ζῆ βίον **τελείως** διεφθαρμένον, πονηρὸν καὶ ἀδιάφορον.

Τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα, προκειμένου τὴν πλανήσουν τὸν ἄνθρωπον, **δὲν θέλουν πολλά:** ἀρκεῖ εἰς αὐτὰ ἡ ἔλλειψις συνεχοῦς ἀγῶνος διὰ τὴν κάθαρσιν τῆς καρδίας· ἀρκεῖ ἡ ἐμπαθὴς φαντασία· ἀρκεῖ ὁ προσκολλημένος εἰς τὰ κτιστὰ καὶ ἀφώτιστος νοῦς· ἀρκεῖ ἡ ῥάθυμος φυλακὴ τῶν πέντε αἰσθήσεων· ἀρκεῖ ἡ ἀργία ἢ ἡ νοθεῖα τοῦ καλοῦ.

Ἡ «**γνώσις**» καὶ ἡ «**θεωρία**» τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπομένως ἡ λύτρωσις μας ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ πονηροῦ, ἔρχεται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐν Χριστῷ «**πράξεως**», δηλαδὴ τῆς ἐπιπόνου χριστιανικῆς ζωῆς, τῆς ἐπιμελοῦς φυλακῆς τῶν ἐντολῶν, τῆς εὐαγγελικῆς/σταυρικῆς πολιτείας, τῆς ἀδιαλείπτου μετανοίας.

«**Καθαρτέον ἐαυτὸν πρῶτον**», λέγει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, «**εἴτα τῷ Καθαρῷ προσομιλήτεον**»· «**διὰ πολιτείας, ἀνελθε· διὰ καθάρσεως, κτήσαι τὸ Καθαρόν**»· «**πράξις γὰρ ἐπίδασις θεωρίας**»⁴.

[«**Πρέπει κανεῖς πρῶτα τὴν καθάρσιν τὸν ἐαυτὸν του καὶ ἔπειτα τὴν πλησίασιν τὸν Καθαρόν**»· «**ὑψώσου μετὰ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν ἀπόκτησε τὸ Καθαρόν μετὰ τὴν κάθαρσίν σου**»· «**διότι ἡ θεωρία ἔχει ὡς ὄχημά της τὴν πρᾶξιν**»].

Ἐὰν ὁ Χριστιανὸς δὲν ὀδεύει ἐν ταπεινώσει, ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀγνότητι τὴν ὁδὸν αὐτὴν τῆς **καθάρσεως**, τότε ὄχι μόνον εἶναι εὐάλωτος εἰς τὰς δαιμονικὰς ἐπιρροάς, ὄχι μόνον χλευάζεται ἀπὸ τὸν σατανᾶ, ἀλλὰ καὶ ὁ τυχὸν λόγος του περὶ Θεοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας κινδυνεύει νὰ εἶναι δαιμονικός!

Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἀποφαίνεται, ὅτι

«**δαιμόνων θεολογία προδήλως καθέστηκεν ἡ δίχα πράξεως γνώσις**»⁵.

γ'. Σταυρὸς καὶ Δόξα

Πσφαλῆς λοιπὸν κριτήριον, ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησιαστικοῦ Ἦθους, εἶναι ὅτι πάσχομεν μαζί μετὰ τὸν Χριστὸν καὶ χάριν Αὐτοῦ «**συμπάσχομεν Αὐτῷ, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν Αὐτῷ**»⁶· ὅτι νεκρωνόμεθα καθημερινῶς καὶ ἀποθνήσκουμεν κατὰ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, «**ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῆ**», «**ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῆ ἐν τῇ θνητῇ ἡμῶν σαρκί**»⁷.

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες μᾶς διδάσκουν ἐκ πείρας, ὅτι

«**ὅπου ἐστὶν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖ καὶ τὸ ἀνελθεῖν μετ' Αὐτοῦ εἰς τὸν Σταυρόν· τὸ συμπάσχειν καὶ συνδοξασθῆναι Αὐτῷ· τὸ συναποθανεῖν καὶ συζεῖν Αὐτῷ· ὁ ἀνερχόμενος οὖν εἰς τὸν Σταυρόν, ἐκουφίσθη ἀπὸ τῆς γῆς· ἀπέθανε τῷ κόσμῳ· τὰ ἄνω λοιπὸν ὀφείλει φρονεῖν, ὅπου ὁ Χριστὸς ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς**»⁸.

Ὁ εὐσεβής, ὁ ὁποῖος εἶναι **συνεσταυρωμένος** ἐκουσίως καὶ ἐν γνώσει μετὰ τὸν Χριστὸν μας, δὲν ὑποκύπτει εἰς τοὺς πειρασμοὺς τῆς **κοσμικῆς νοοτροπίας**, οἱ ὁποῖοι τὸν προτρέπουν νὰ **κατέλθῃ ἀπὸ τὸν Σταυρόν**· ἀλλὰ θυσιάζεται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν μετὰ τὴν χάριν τοῦ Σωτῆρος μας καὶ πρὸς χάριν Αὐτοῦ.

Ὁ Χριστιανός, ὁ ὁποῖος δὲν λησμονεῖ τὸ: «**Χριστῷ συνεσταύρωμαι**»⁹, δὲν ἀγανακτεῖ οὔτε γογγύζει εἰς τὰς δοκιμασίας, ἀλλὰ ὑπομένει, προσεύχεται καὶ εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν

δὲν δικαιώνει τὸν ἑαυτὸν του, ἀλλὰ ταπεινώνεται, αὐτομέμφεται, μετανοεῖ· δὲν προτιμᾷ τὴν φιλαυτίαν, ἀλλὰ τὴν αὐτοθυσίαν· δὲν καλλιεργεῖ τὴν φιληδονίαν, ἀλλὰ τὴν ἄσκησιν.

Ὁ σταυρὸς τῶν πειρασμῶν γίνεται ἡ **νοητὴ κλίμαξ**, ἡ ὁποία τὸν ἀναδιδάξει ἀπὸ τὴν θλίψιν εἰς τὴν χαρὰν, ἀπὸ τὸν θάνατον εἰς τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὴν ἐν Χριστῷ νέκρωσιν εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ἀνάστασιν.

Ὁ «**θησαυρὸς**»¹⁰ αὐτὸς τῆς «δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ»¹⁰ εἶναι ἡ «**ἀγασιατικὴ δύναμις τοῦ Πνεύματος**»¹¹, τὴν ὁποίαν ἔχομεν «ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσι»¹⁰. εἶναι «**κεεβαία καὶ διηνεκῆς ἔλλαμψις ὑποστατικοῦ φωτὸς**»¹² εἰς τὰς καρδίας μας.

Αὐτὸ ἃς εἶναι τὸ διαρκὲς **σταυρο-ἀναστάσιμον βίωμα** μας· αὐτὴ ἃς εἶναι καὶ ἡ ζωσα καὶ ἡ διαρκὴς προσφορὰ μας διὰ τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ κόσμου καὶ τὴν μεταβίβασίν του ἀπὸ τὴν φθορὰν τῆς πτώσεως εἰς τὴν ἀφθοροσίαν τῆς Βασιλείας τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἀμήν!

Ὁ Μητροπολίτης

† **Ὁ Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς Κυπριανός,**

Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἐνισταμένων

1. Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου, *Σχόλια εἰς τὸ Ρωμ. α' 28*. Πρὸβλ. **Τοῦ Αὐτοῦ, Εἰς τὰ Ἐφεσ. δ' 19 καὶ Α' Τιμοθ. στ' 10.**

2. Θεοδοῦτου Κύρου, PG τ. 82, στλ. 796C/*Εἰς τὸ Α' Τιμοθ. α' 19.*

3. Α' Τιμοθ. α' 19.

4. Ἀγίου Γρηγορίου Θεολόγου, PG τ. 35, στλ. 1069A καὶ 1080B/*Λόγος Κ', Περὶ δόγματος καὶ καταστάσεως ἐπισκόπων, §§ Δ' καὶ IB'.*

5. Ἀγίου Μαξίμου Ὁμολογητοῦ, PG τ. 91, στλ. 602C/*Ἐπιστολὴ Κ', Πρὸς Μαρίνον μονάζοντα.*

6. Πρὸβλ. Ρωμ. ἡ' 17.

7. Πρὸβλ. Β' Κορινθ. δ' 10 καὶ 11.

8. Ἀββᾶ Ἰωάννου Ἐγκλείστου, Βίβλος Βαρσανουφίου, σελ. 266β, § φξξ'· πρὸβλ. σελ. 189αβ, § τνα', Βόλος 1960.

9. Γαλ. β' 20.

10. Πρὸβλ. Β' Κορινθ. δ' 6-7.

11. Ὁσίου Μακαρίου Αἰγυπτίου, PG τ. 34, στλ. 636A/*Ὁμιλία IH', § Α'.*

12. Ὁσίου Μακαρίου Αἰγυπτίου, Φιλοκαλία τ. Γ', σελ. 229/*Παράφρασις Συμεὼν Μεταφραστοῦ, § ρλη'.*